

12:e söndagen efter Den Heliga Trefaldighets dag

Tom Hardts postilla, tredje årgången

Predikotext: Matt. 5:33–37.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Vi församlas här idag i S:t Martins kyrkorum efter sommaruppehållet, då idel tystnad rått här, då ingen predikan hörts och ingen liturgi firats. I denna stund sker nu på nytt, att den mänskliga stämman ekar mellan väggarna, att människotungan får förkunna Kristi för oss vunna, allt övertäckande rättfärdighet, påskens och dopets rättfärdighet, och att detta frälsningens under förhärligas och lovsjunges av alla i vår evangelisk-lutherska gudstjänstordning med dess hymner, psalmer och växelsånger. Det, som så sker med oss och genom oss, är sammanfattat i dagens predikoämne *"Tungans bruk"*. Här kommer tungan till sitt högsta och förnämligaste bruk, till sitt himmelska och gudomliga bruk.

Att så kan ske, att predikan om den ställföreträdande tillfyllestgörelsen, om den segerrika *"satisfactio vicaria"* kan ske, att denna Kristi döds och uppståndelses härlighet kan tillbedjas av oss, är alltihop ett Kristi ingripande, en följd av hans barmhärtighet, en verkan av hans obegripliga nåd. Det är med oss alldeles som den döve och nästan stumme i dagens evangelium. Jesus har över oss uttalat sitt mäktiga *"Effata"*, *"(det betyder: Upplåt dig)"*. Han har lagt sitt Ord på vår tunga. Han ensam förmår göra oss till rätta gudstjänstfirare, till heliga liturger, till sanna lovprisare, som tar änglars ord i sin mun och sjunger *"Helig, helig, helig"*. Det har skett med oss, som det skedde i evangeliet: *"Då öppnades hans öron, och hans tungas band löstes, och han talade redigt och klart"*. Det har skett med oss, och det måste tilläggas: detta sker med oss alltjämt, ty utan Jesu ständiga tilltal skulle vi falla tillbaka i vår tystnad, i vår andliga död, i vår likgiltiga orörlighet, ja, i vår ondska.

"Tungans bruk" kan ju nämligen lika väl vara ett ont tungans bruk, vår medfödda, fördärvade väsens onda talekonst, om vilken det heter:

Också tungan är en eld; såsom en värld av orättfärdighet framstår den bland våra lemmar, tungan som befläcker hela kroppen och sätter 'tillvarons hjul' i brand, likasom den själv är antänd av Gehenna. (Jak. 3:6)

Det hjul, som här beskrivs, är den oundviklighet, den automatik, den mekanism, där *"det ena ordet ger det andra"*, där man *"gjuter olja på elden"*, och där det inte är *"ens fel, när två träter"*. Orkesterledaren, dirigenten, för denna skärande kakafoni är alltid den Onde, Gehennas herre, och han kan få vemsomhelst att sjunga med i denna onda musik. Han kan bryta in i vilket sammanhang som helst. Han kan anstifta gräl eller locka fram onda stickord under skrudarnas påtagande i sakristian. Han kan fylla vapenhuset efter högmässan med upprördhet och fnysningar, med kritisk tystnad eller bullrande självupptagenhet. Det är alltihop syndens makt. Denna synd måste bekännas och förlåtas. Synden måste ställas under Jesu förlåtelseord, under evangelium om den ogudaktiges rättfärdiggörelse, under Jesu *"Effata"*. Bara så kan Guds Ande utgjas över oss. Bara så kan tungan vrida rätt igen. Bara så kan vi besegra synden.

Dagens predikotext av bergspredikan ger oss Jesu närmare bestämning av tungans rätta bruk, av den helighet, som avkrävs vårt tal. Det handlar icke om någon falsk tillgjordhet, någon sällsam gudsnådelighet, någon oljesmörjelse. Det är snarare motsatsen till detta. Det handlar om att *"sådant skall edert tal vara, att ja är ja, och nej är nej. Vad därutöver är, det är av ondo."* Det innebär, att

- I. **tungans bruk i predikan skall vara entydigt och klart,**
- II. **tungans bruk i liturgien skall vara entydigt och klart,**
- III. **tungans bruk i samtal skall vara entydigt och klart.**

I. Tungans bruk i predikan skall vara entydigt och klart.

Vad det nu gäller, avser inte någon oklar bild eller haltande liknelse, som varje predikant understundom gör sig skyldig till. Inte heller gäller det ett krav på auktoritativt uppträdande eller retorisk klang, vilket allt S:t Paulus synes ha saknat, då han *"uppträdde hos eder i svaghet"*. (1 Kor. 2:3) Det *"Ja är ja"*, och det

"nej är nej", som det gäller, är den entydiga framställning av Guds dom över synden, av Guds dom över Jesus Kristus i syndares ställe, av Guds frikännande dom över var och en som tror. Det gäller den troslärens entydighet, den katekesens kristallklarhet, som inte svävar på målet i något stycke, som med katekesen förmår säga "Detta är visserligen sant". Bara denna predikan är ett tungans rätta bruk.

II. Tungans bruk i liturgien skall vara entydigt och klart.

När Guds väldighet, hans uppenbarelses sanning faller över oss, omgestaltar den oss och gör oss likformiga Guds Ord. Det Guds Ord, som vi tror, skapar trons lovsång, som upprepar Guds Ord, som prisar Gud just som han uppenbarat sig. Så kan i vår evangelisk-lutherska högmässa brukas sådana psalmer och hymner, som rätt återger och reflekterar den bibliska, evangelisk-lutherska tron. De bär evangeliernas entydighet och helighet, saklighet och upphöjdhet, obefläckade av vidlyftigt känsloprål, av

hemmagjord upplevelse och religiositet. Vi stå som änglarna inför den trefalt Helige och vi sjunger med änglarna just "Helig, helig, helig är HERREN Sebaot". (Jes. 6:3)

III. Tungans bruk i samtal skall vara entydigt och klart.

Den, som i predikan tilltalats med Guds Ord, den, som i högmässan lovprisat med Guds Ord i lovsångens gestalt, den, som fått sin tunga tillvänd att tala så "att ja är ja och nej är nej", får uppdraget och gåvan av Gud att samtala med nästan på samma sätt, att uppfylla det ordet "talen sanning med varandra". (Ef. 4:25) När vi har "avlagt den gamla människan, som fördärvar sig genom att följa sina begärelsers bedrägliga lockelser" (Ef. 4:22), när de slingriga omvägarna blivit obehövlige, när intresset för det egna jaget vissnat ner, när koketterandet med alla slags modenycker skalats av oss, då finns bara sanningen kvar, den enkla men så värdefulla.

Amen.